

TÜRKÜLERİN TÜRK KÜLTÜRÜNÜN ÖĞRENİLMESİNDEKİ ETKİSİNE İLİŞKİN NİTEL BİR ÇALIŞMA

A Qualitative Study on the Effect of Turkish Folk Songs on Learning the Turkish Culture

Öğr. Gör. Muhammed Mazhar ŞAHİN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, TÖMER, mail: muhammedgeycek40@gmail.com, Kırşehir/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5170-5172>

Öğr. Gör. Kübra Merve TAŞ

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, TÖMER, mail: kbrmrvt@gmail.com, Kırşehir/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8449-4495>

ÖZET

Birey, bir kültürü tanıdıkça daha fazla tanımak isteyecek, o kültürden, toplumdan etkilenecek, bu etkilenmeye bağlı olarak da o kültürün dilini öğrenme motivasyonu ve beraberinde çabası artacaktır. Bu yargıdan hareketle, yabancı dil öğrenen bireylerin öğrendikleri dilin kültürünü daha yakından tanımalarını sağlayacak etkinliklerin, girişimlerin önem arz ettiği söylenebilir. Bu iddianın bu çalışmanın temel gerekçesi olduğu ifade edilebilir. Alanyazında, türkülerin Türk kültürünün öğrenilmesindeki etkisini ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamış olması da çalışmanın yapılmasının gerekli olduğunu düşündüren diğer bir önemli nedendir. Bu çalışmanın amacı, türkülerin Türk kültürünün öğrenilmesindeki etkisini incelemektir. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemine uygun olarak tasarlanmıştır. Çalışma grubu, 2019-2020 Akademik Yılı'nda Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi TÖMER'de öğrenim gören A2 seviyesindeki yabancı uyruklu öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Çalışmanın verileri içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırmada sonuç olarak türkülerin öğrencilerde uyandırdığı duyguların yanı sıra türkülerin öğrencilerin Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye'yle ilgili duygu ve düşüncelerinde, bildiklerinde değişikliğe neden olduğu ve öğrencilerin türkülerden Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye'yle ilgili öğrendikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türküler, Türk kültürü, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

ABSTRACT

The individual will want to know more about a culture as they get to know it, he / she will be affected by the culture and the society, and the motivation and effort of learning the language of that culture will increase depending on this influence. Based on this judgment, it can be said that activities and initiatives that will enable individuals learning foreign languages to get to know the culture of the language they learn are important. It can be stated that this claim is the main rationale for this study. The fact that no study addressing the effect of Turkish folk songs on the learning of Turkish culture has been found in the literature is another important reason suggesting that the study should be done. The aim of this study is to examine the effect of Turkish folk songs on learning Turkish culture. The study was designed in accordance with the case study method, which is one of the qualitative research methods. The study group consists of A2 level foreign students studying in Kırşehir Ahi Evran University TÖMER in the 2019-2020 Academic Year. In the study, semi-structured interview questions were used as data collection tool. The data of the study were analyzed by content analysis technique. In the research, the emotions that Turkish folk songs aroused in students were determined. It was understood that Turkish folk songs cause changes in feelings, thoughts and known about Turkish culture, Turkish society and Turkey. It was also determined what students learned from Turkish folk songs about Turkish culture, society and Turkey.

Key Words: Turkish Folk Songs, Turkish culture, Teaching Turkish as a foreign language

1. GİRİŞ

Dünyada Türkçe öğrenmeye duyulan ihtiyaç çeşitli nedenlerle artmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi görevini, yurt dışında Yunus Emre Enstitüleri yurt içinde ise Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezleri (TÖMER) idame ettirmektedir. Bu kurumlar, Türkçe öğretiminin yanı sıra Türkçenin Türk kültürünü tanıtmaya misyonunu da yerine getirmektedir. Hatta asıl amaçlarının Türk kültürünü tanıtmak olduğu söylenebilir.

Kültür aktarımı, hedef kültürü tanıtmaya ve benimsetmeye yönelik etkinlik ve çalışmalar dil öğretiminde oldukça önemli bir boyuttur. Birey, bir kültürü tanıdıkça daha fazla tanımak isteyecek, o kültürden, toplumdan etkilenecek, bu etkilenmeye bağlı olarak da o kültürün dilini öğrenme motivasyonu ve

beraberinde çabası artacaktır. Bu yargıdan hareketle, yabancı dil öğrenen bireylerin öğrendikleri dilin kültürünü daha yakından tanımalarını sağlayacak etkinliklerin, girişimlerin önem arz ettiği söylenebilir.

Türkçenin önde gelen isimlerinden Prof. Dr. Muharrem Ergin (1972), dili “*Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir.*” şeklinde tanımlamıştır. Dil ile kültür arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Dil, kültürün aynasıdır. Bir kültürü tanımada seviye yükseldikçe o kültürün diline hâkimiyetin seviyesinin de o kadar yükseleceğini söylemek mümkündür. Bir dili öğrenme isteğinin başında öncelikle kültürü sevmek, akabinde ülke insanının hayata bakış açısını kazanmak temel gereklerdendir. Kültür ve dil aktarımı birbirini besleyen iki alandır.

Dil, kültürü taşır ve gelecek nesillere aktarır. Kültürün aktarıldığı yer ise toplumdur. Sosyal antropolog Kottak’a göre insanlar; kültürlerini gözleyerek, dinleyerek, konuşarak ve diğer insanlarla etkileşim içine girerek öğrenirler (2008:52). “*Kültür, bir toplumun üyesi olarak insanın kazandığı bilgi, inanç, gelenek, sanatsal faaliyet, hukuk, ahlaki değerler ve diğer yetenek ve alışkanlıkları içeren bir bütündür*” (Kottak, 2008: 46). Kültür, bir milleti diğer milletlerden ayıran özelliklerin toplamıdır (Melanlıoğlu, 2008: 65). Bir dili öğretirken yalnızca dil değil toplumun alışkanlıkları, hayata bakış açısı, dini inanç ve ritüelleri gibi kültür değerleri de aktarılır. Bir dil öğrenilirken o ülkenin kültürü ve hayata bakış açısı da öğrenilmiş olur. Byram ve Morgan (1994) kültür öğreniminin dil öğreniminin ayrılmaz bir parçası olduğu görüşündedir. İşcan’a göre (2011) yabancı bir dil öğrenen kişi o dile ait kültürün içine girmektedir.

Dil, bir toplumun anlaşma vasıtası olduğu gibi aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı ve kültür aktarıcısıdır (Özbay, 2002: 15). Tomalin ve Stempleski’ye (1993: 7-8) göre kültür öğelerinin aktarılmasının yedi amacı vardır:

1. Öğrencilerin her insanın davranışında kültürün etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.
2. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sosyal sınıf gibi değişkenlerin insanların konuşmalarında ve davranışlarında etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.
3. Öğrencilerin hedef kültürdeki ortak durumlarda gösterilen ortak davranışların farkına varmalarına yardımcı olmak.
4. Öğrencilerin bazı sözcük ve tümceciklerin, kültürün bir sonucu olarak, hep aynı biçimde birbirine ardına geldiğinin farkına varmalarına yardımcı olmak.
5. Öğrencilerin hedef kültürle ilgili genellemeleri nesnel gözle değerlendirmelerine yardımcı olmak.
6. Öğrencilerin hedef kültürle ilgili bilgi toplama becerilerinin gelişmesine yardımcı olmak.
7. Öğrencilerde hedef kültürle ilgili merak uyandırmak ve onların o kültürdeki insanlara empati duymalarını sağlamak.

Kırkılıç ve Sevim’e göre (2012) günümüz çok dilli ortamında farklı kültürler arasındaki hoşgörüsüzlükten kaynaklanan kültür çatışmalarını önlemek için yabancı diller ve bu dillerin kültürlerini öğrenmek, kültürler arası iletişim sürecinde etkili bir çözüm yoludur. Kılınç ve Şahin’e (2011) göre ise ülkeler arasındaki bilimsel, siyasi, ekonomik, askeri, kültürel, sanatsal, ticari ve turizmle ilgili ilişkilerin sağlam zemine oturtulabilmesi için iletişim içerisinde oldukları ülkelerin dillerinin öğrenilmesi önem arz etmektedir. Bu iletişimi sağlayabilecek en önemli araç da kültür aktarımıdır. Kültür aktarımı sağlanırken efsaneler, fıkralar, deyimler, atasözleri, maniler ve bilmeceleler faydalanmamız gereken kültür öğelerindedir. Bunların yanı sıra kültürün aktarımı için önemli bir parça olan türküler de dil öğretiminde kullanılmaktadır. Son zamanlarda dil öğretiminde farklı bakış açılarının gelişmesine bağlı olarak müziğin dil öğretimindeki yeri daha iyi anlaşılmıştır. Dil öğretiminin yapıldığı kitle yabancıardan oluşmuş olsa da müziğin evrensel dili sayesinde bu olumsuz etken ortadan kaldırılmaktadır. Bu nedenle kültür ve dil ilişkisinden hareketle türkülerimiz, dil öğretiminde iyi bir seçenektir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türk kültürünü tanıtmada kullanılacak en önemli araçlardan biri türkülerdir. Zira Kırşehirli Aşık Şemsi Yastıman, “Türk’ü anlamak için türkü dinlemek gerek.” demiştir (Tokel, 1999: 19). Türkülerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmasıyla dersler daha eğlenceli hâle de gelir (Güzel - Barın, 2016). “*Dinleme, bireyin duyduğu seslerden dikkat ettiği ve seçtiği iletileri, bilişsel ve kültürel yeterliğine göre anlamlandırıldığı bir beceridir*” (Alyılmaz- Şengül, 2017: 25). “*Dinleme bir beceri işidir. Aynı zamanda dinleme becerisi insanın kazandığı ilk dil becerisidir*” (Doğan, 2011:7). Bazı yöntem ve teknikler sayesinde de dinleme becerisi öğretiler ve geliştirilebilir. Öğretimde türkülerden yararlanılması öğrencilerin yeteneklerinin keşfedilmesine de katkıda bulunabilir. “*Armoni ve*

müzik formları gibi müziğin diğer öğelerini kolaylıkla ayırt etmek ve bellekte tutmak, çalgı çalmada ve şarkı söylemede üstün başarı göstermek, beste yapabilmek, çeşitli olayların oluşumunu ve işleyişini müziksel bir dille düşünmeye, yorumlamaya ve ifade etmeye çalışmak gibi davranışlar, bireyin müzik yeteneğini/zekâsını belirleyen unsurlardır” (Çuhadar, 2008: 69).

1.1. Amaç

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin Türk kültürünü daha yakından tanımalarını, benimsemelerini sağlayacak etkinliklerin, girişimlerin önem arz ettiği söylenebilir. Bu iddianın bu çalışmanın temel gerekçesi olduğu ifade edilebilir. Alanyazında, türkülerin Türk kültürünün öğrenilmesindeki etkisini ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamış olması da çalışmanın yapılmasının gerekli olduğunu düşündüren diğer önemli nedendir. Bu çalışmanın amacı, türkülerin Türk kültürünün öğrenilmesindeki etkisini incelemektir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Nitel olan bu çalışma, durum çalışması yöntemine göre desenlenmiştir. Zira bu araştırmada Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin türkülerin Türkçe öğretiminde kültür aktarım aracı olarak kullanıldığı bir uygulamaya ilişkin görüşlerin derinlemesine incelenmiştir. Durum çalışması (örnek olay çalışması), bir olayı meydana getiren ayrıntıları tanımlamak ve görmek, bir olaya ilişkin olası açıklamaları geliştirmek ve bir olayı değerlendirmek amacı ile kullanılır (Gall vd., 1996: akt. Büyüköztürk vd., 2008).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Araştırma ve Merkezinde (KAEÜ TÖMER) Türkçe öğrenen A2 düzeyindeki on beş yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme çalışmada araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Bu yöntem araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Bu örnekleme yöntemi yaygın olarak kullanılmakla birlikte sonuçları daha az genellenebilirdir ve bu yöntemin maliyeti de diğer yöntemlere göre daha düşüktür (Yıldırım ve Şimsek, 2008).

Tablo 1’de katılımcılara ilişkin demografik özellikler yer almaktadır. Araştırma etik kuralları gereği öğrencilerin isimleri açıklanmamış, öğrencilerin her biri için bir Türkçe isim kullanılmıştır. Öğrencilerin görüşlerini doğrudan aktarma aşamasında da onlara verilen bu Türkçe isimler kullanılmıştır.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

İsim	Cinsiyet	Yaş	Ülke	Bildikleri Diller
Ahmet	Erkek	42	Irak	Arapça, İngilizce
Ali	Erkek	20	Afganistan	Farsça, İngilizce
Kemal	Erkek	18	Afganistan	Farsça, İngilizce, Arapça
Mehmet	Erkek	19	Somali	Somalice, İngilizce, Arapça
Ceyhan	Erkek	21	Somali	Somalice, Arapça
Bayram	Erkek	19	Sudan	Arapça, İngilizce
Yavuz	Erkek	19	Sudan	Arapça, İngilizce
Mahmut	Erkek	20	Yemen	Arapça, İngilizce
Çağrı	Erkek	19	Yemen	Arapça, İngilizce
Kahraman	Erkek	19	Mali	Bambaraca, Arapça, Fransızca
Şenol	Erkek	19	Mali	Bambaraca, Fransızca, İngilizce
Bilal	Erkek	20	Mali	Bambaraca, Fransızca, Arapça
Veysel	Erkek	20	Mali	Bambaraca, Fransızca, İngilizce
Merve	Kadın	29	Afganistan	Farsça, İngilizce
Ayşe	Kadın	21	İran	Farsça, İngilizce, Rusça

Tablo 1’e bakıldığında, katılımcıların 13’ünün erkek, 2’sinin kadın olduğu görülmektedir. Bu katılımcılardan 4’ü Malili, 3’ü Afganistanlı, 2’si Sudanlı, 2’si Yemenli, 2’si Somalili, 1’i Iraklı ve 1’i İranlıdır. Çalışmaya 7 farklı ülkeden öğrenci katılmıştır. Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin Arapça, İngilizce, Fransızca, Farsça, Rusça, Somalice ve Bambaraca (Mali’nin iki ana dilinden birisi) dillerini bildikleri görülmektedir. Öğrencilerin tamamının en az iki dil bildiği anlaşılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma için Türkçe eğitimi alanından uzmanların görüşleri alınarak A2 seviyesine uygun yedi türkü belirlenmiştir. Her biri ülkemizin farklı bir bölgesinden olan bu türküler, TRT Müzik Arşivi'nden seçilmiştir. Belirlenen türküler aşağıda sunulmuştur:

- ✓ Akdeniz Bölgesi - Çayır Çimen Geze Geze
- ✓ Doğu Anadolu Bölgesi – Malatya, Malatya Bulunmaz Eşin
- ✓ Ege Bölgesi - Deniz Üstü Köpürür
- ✓ Güneydoğu Anadolu Bölgesi - Gezme Ceylan
- ✓ İç Anadolu Bölgesi - Şirin Kırşehir
- ✓ Karadeniz Bölgesi - Hey Gidi Karadeniz
- ✓ Marmara Bölgesi - Üsküdar'a Giderken

Öğrencilerin türkülerle ilgili görüşlerine başvurmadan önce sınıf ortamında sırasıyla şu aşamalardan oluşan bir uygulama gerçekleştirilmiştir:

- ✓ Türküler öğrencilere dinletilmiş ve türkülerin onlara ne hissettirdikleri sorulmuştur.
- ✓ Ardından türkülerden varsa hikâyesi olanların hikâyeleri anlatılmış, nasıl meydana geldikleri ve türkülerdeki deyimlerle kelimeler açıklanmıştır.
- ✓ Daha sonra her türküyle ilgili çözümlene çalışması yapılmıştır. Bunun için soru-cevap, yaratıcı drama ve tartışma yöntemlerine başvurulmuştur. Böylece türkülerin öğrenciler tarafından iyice anlaşılması sağlanmıştır.
- ✓ Son olarak türküler öğrencilere bir kez daha dinletilmiştir.

Türkülerle ilgili uygulamanın ardından öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme, belli bir konu hakkında bilgi toplamak amacıyla en az iki kişi arasında yürütülen bir iletişim sürecidir (Aktaş, 2014). “Yarı yapılandırılmış görüşmeler”, ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnek; iki uç arasında yer alan bir teknik olup araştırmacıya gereken esnekliği ve kolaylığı sağlamaktadır (Karasar, 1999).

Görüşmede öğrencilere yöneltilen soruların kapsam geçerliği ve dil bakımından yeterliği Türkçe eğitimi uzmanlarından görüş almak yoluyla sağlanmıştır. Görüşmede öğrencilere yöneltilen sorular şunlar olmuştur:

1. Dinlediğiniz türkü sizde hangi duyguları uyandırdı? Neler hissettiniz?
2. Dinlediğiniz türküler; Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye'yle ilgili duygu ve düşüncelerinizde, bildiklerinizde herhangi bir değişikliğe neden oldu mu?
3. Dinlediğiniz türküden Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye'yle ilgili neler öğrendiniz?

Çalışmanın verileri, öğrencilerin görüşmeler sırasında kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri cevaplardan elde edilmiştir. Görüşmeler, her bir katılımcı ile ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Ortalama on beş dakika süren ve tek oturumda bitirilen görüşmeler, ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Öğrencilerin düşüncelerini tam olarak belirleyebilmek için görüşme formunda yer alan sorulara ilaveten katılımcılara “*Bu düşüncenizin gerekçesi nedir?*”, “*Neden böyle düşünüyorsunuz?*”, “*Bu düşüncenizi nasıl açıklarsınız?*”, “*Bu sözlerinizle anlatmak istediğinizi açıklar mısınız?*” gibi sorular yöneltilmiştir.

2.4. Veri Analizi

Görüşmeler sırasında ses kayıt cihazına kaydedilen veriler, ilk olarak kâğıda aktarılmıştır. Verileri kâğıda aktarma işlemi sırasında, katılımcıların görüşme sorularına verdikleri cevapların olduğu gibi, hiçbir değişiklik yapmadan yazılmasına dikkat edilmiştir. Kâğıda aktarılan veriler ile ses kayıtları karşılaştırılarak tespit edilmeyen veri kalmamasına özen gösterilmiştir. Deşifre edilen görüşme kayıtları katılımcıların incelemesine sunulmuş ve onların görüşme kayıtlarını teyit etmeleri sağlanmıştır. Katılımcıların yönlendirmeleriyle gerekli düzeltme ve düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

Veriler, içerik analiziyle çözümlenmiştir. İçerik analizi ile verilerde saklı olan gerçekler açığa çıkarılır (Gülbahar ve Alper, 2009). İçerik analizi sürecinde görüşmelerden elde edilen ham veriler kodlara dönüştürülmüş, kodlardan kategorilere ulaşılmıştır. Kategoriler de daha önceden araştırma sorularının ortaya koyduğu temalar altında gösterilmiştir (Mcmillan ve Schumacher, 2010; Robson, 2015). Bu araştırmanın bulgularının tanımlanması ve yorumlanması; kodlar ve temaların belirlenip düzenlenmesiyle sağlanmıştır.

Bulgular bölümünde, bazı görüşler “geçerlilik” sağlamak amacıyla doğrudan aktarılmıştır (Patton, 1987). Doğrudan alıntılarda, bilimsel etik nedeniyle katılımcı öğrencilerin isimleri gizlenmiştir. Görüşleri aktarılan öğrenciler için başka isimler kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın bulguları, araştırmanın alt amaçları ile uyumlu bir biçimde üç alt başlık altında verilmiştir. Buna göre bulgular;

- ✓ türkülerin öğrencilerde uyandırdığı duygular
- ✓ türkülerin öğrencilerin Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye’yle ilgili duygu ve düşüncelerinde, bildiklerinde değişikliğe neden olup olmadığı
- ✓ öğrencilerin türkülerden Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye’yle ilgili öğrendikleri
- ✓ olmak üzere üç başlık altında sunulmuştur.

3.1. Türkülerin Öğrencilerde Uyandırdığı Duygular

Araştırmada öğrencilere yöneltilen ilk soru “Dinlediğiniz türkü sizde hangi duyguları uyandırdı? Neler hissettiniz?” olmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Analizler sonunda elde edilen bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Türkülerin Öğrencilerde Uyandırdığı Duygular

Duygular	f
Karşı cinse duyulan aşk	12
Vatan sevgisi	9
Özlem	8
Hüzün	4
Birlik, beraberlik	4

Öğrencilere sorulan “Dinlediğiniz türkü sizde hangi duyguları uyandırdı? Neler hissettiniz?” sorusuna verilen cevaplardan hareketle 4 tema belirlenmiştir. Sıklığı en fazla olan duygunun “karşı cinse duyulan sevgi, aşk” olduğu görülmektedir. Aşağıya, öğrenci görüşlerinden bazıları doğrudan aktarılmıştır:

“Aşk güzel ve farklı şekilde anlatan türkülerdi” (Ahmet).

“İlk aşkı hatırlattı” (Ali).

“Türklerin aşka verdiği önemi gördüm” (Kemal).

“Türküler hoş bir aşk hikâyesini anlatıyor” (Mehmet).

“Türkler çok âşık” (Merve).

“Türkülerde Türklerin vatan sevgisini hissettim” (Bayram).

“... annemi hatırladım ve onu çok özledim” (Kahraman).

“... dinlerken ağladım” (Ayşe).

3.2. Öğrencilerin Türkülerin Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye’yle ilgili Duygu ve Düşüncelerinde, Bildiklerinde Bir Değişikliğe Neden Olup Olmadığıyla İlgili Görüşleri

Araştırmada öğrencilere yöneltilen ikinci soru “Dinlediğiniz türküler; Türkiye, Türk halkı ya da Türk kültürüyle ilgili duygu ve düşüncelerinizde, bildiklerinizde bir değişikliğe neden oldu mu?” olmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Türkülerin Öğrencilerde Uyandırdığı Duygular

Görüşler	f
Evet	15
Hayır	0

3.3. Öğrencilerin Türkülerden Türk Kültürü, Türk Toplumunu veya Türkiye'yle İlgili Öğrendikleri

Araştırmada öğrencilere yöneltilen üçüncü soru, “Dinlediğiniz türküden Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye'yle ilgili neler öğrendiniz?” olmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Analizler sonunda elde edilen bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir,

Tablo 4: Öğrencilerin Türkülerden Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye'yle İlgili Öğrendikleri

Öğrenilenler	f
1. Türkler için aşk önemlidir.	10
2. Türkler duygusaldır.	8
3. Türklerde vatan sevgisi güçlüdür.	6
4. Türkler geleneklerine bağlıdır.	6
5. Türklerin duygu, düşünce, inanç ve gelenekleri türkülere yansımaktadır.	4
6. Türkler müzikte yeteneklidir.	4
7. Türk kültüründe müzik önemli bir yere sahiptir.	3
8. Türkiye'de farklı ağızların olduğu türkülerden anlaşılabilir.	2
9. Türklerde birlik ve beraberlik güçlüdür.	2
10. Türkiye'nin şehirleri güzeldir.	1

Öğrencilere sorulan “Dinlediğiniz türküden Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye'yle ilgili neler öğrendiniz?” sorusuna verilen cevaplardan hareketle 10 farklı yargı saptanmıştır. Aşağıya, bu tespitlere ulaşılmasını sağlayan öğrenci görüşlerinden bazıları doğrudan aktarılmıştır:

- “Türk müziğinde aşk önemli” (Çağrı).
 “...gördüğüm kadarıyla Türkler aşka değer veriyor” (Şenol).
 “Türk kültüründe aşk var” (Kahraman).
 “Türkler sevgilere hep şarkı yazıyorlar. Aşk önemli” (Ayşe).
 “Bence Türk kültüründe aşk ve türküler çok önemli” (Bayram).
 “Türkler vatan sevgisine önem veriyor” (Bilal).
 “Türklerin kültürleri türkülerinde var” (Veysel).
 “Bölgelere göre Türklerin konuşma farklılıkları var” (Ahmet).
 “Türk kültüründe ve türkülerinde kardeşlik sevgisi var” (Ali).
 “Evet, Türkler duygularını türkülerde söylüyor” (Merve).
 “Evet, ...türkülerde Türklerin hislerinin güzelliğini gördüm” (Kemal).
 “Evet, Türkler sevince çok güzel seviyorlar” (Ceyhan).
 “Evet, Türk insanı bence utangaç. Duygusunu belli ediyor” (Mehmet).
 “Evet, Türk türkülerinde tüm duygular var. Aşk, sevgi, üzüntü, mutluluk gibi” (Mahmut).
 “Evet, Türkülerin hikayelerinde gelenek göreneklerine sahip çıkılıyor” (Yavuz).

4. SONUÇ

Yabancı bir dili öğrenmek, bir bakıma o dilin kültürünü öğrenme, tanıma sürecidir. Zira bir dil, ait olduğu kültürü yansıtır, o kültürün anlaşılmasında aracılık rolü üstlenir. Yabancı bir dili öğrenen bireyler, o dile ait kültürün içine dâhil olmaktadır (İşcan, 2011). Yabancı bir dili öğrenme çabası içinde olan bireylerin dilde ilerlemeleri o dilin kültürüyle ilgili farkındalık durumlarının gelişmesi anlamına gelmektedir. Dilde seviye, yetkinlik arttıkça kültüre aşinalıkta da mesafe kat edilmektedir. Aksi yönde bir etkilemenin de söz konusu olduğu bilinmektedir. Bir kültürü bilme düzeyinin yükselmesi öğrenende o dili öğrenmeye dair isteği de yükseltebilmektedir. Birey, bir kültürü tanıdıkça daha fazla tanımak isteyecek, o kültürden, toplumdan etkilenecek, bu etkilenmeye bağlı olarak da o kültürün dilini öğrenme motivasyonu ve beraberinde çabası artacaktır. Bu yargıdan hareketle, yabancı dil öğrenen bireylerin öğrendikleri dilin kültürünü daha yakından tanımlarını sağlayacak etkinliklerin, girişimlerin önem arz ettiği söylenebilir. Bu iddianın bu çalışmanın temel gerekçesi olduğu söylenebilir. Alanyazında, türkülerin Türk kültürünün öğrenilmesindeki etkisini ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamış olması da çalışmanın yapılmasının gerekli olduğunu düşündüren diğer önemli nedenidir. Bu çalışmanın amacı, türkülerin Türk kültürünün öğrenilmesindeki etkisini

incelemektir. Türkülerin Türk kültürünün öğrenilmesindeki etkisini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamış olmasının sınırlayıcı bir unsur olduğu söylenebilir.

Hedef kültürle bütünleştirilmiş yabancı dil derslerinde amaç, öğrencilerin öğrenmekte oldukları dili ve o dili konuşan toplumu daha kapsamlı bir şekilde anlayıp tanımalarını sağlamaktır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için Türk kültürünü öğrenmeye çalışmanın bir gereklilik olduğu söylenebilir (Koçer, 2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde türkülerden yararlanmanın Türk kültürünün öğrenilmesi kapsamında oldukça önemli olduğunu ifade etmek mümkündür. Zira türküler; halkın dertleri, davası, doğası, sevgisi, acısı, kahramanlıkları ve toplumsal olaylar karşısındaki tepkisini yansıtmaktadır (Aslan, 2017: 138). Kınık (2011:142) ise kendine özgü bir iletişim şekli ve aracı olduğunu düşündüğü türkülerin hem ezgilerinden hem de içerdiği mesajlardan dolayı etkili bir eğitim aracı olduğunu savunmaktadır. Karataş (2014:145) da kültürel birikimin müzikal ve sözlü bir arşiv olarak yeni nesillere aktarılmasının türkülerin işlevlerinden biri olduğunu iddia etmektedir.

Araştırmada aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Türküler öğrencilerde “karşı cins duyulan aşk, vatan sevgisi, özlem, hüzn, birlik ve beraberlik” duygularını uyandırmıştır.
2. Türkülerin öğrencilerin Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye’yle ilgili duygu ve düşüncelerinde, bildiklerinde değişikliğe neden olduğu anlaşılmıştır.
3. Öğrenciler türkülerden Türk kültürü, Türk toplumu veya Türkiye’yle ilgili şunları öğrenmiştir:
 - ✓ Türkler için aşk önemlidir.
 - ✓ Türkler duygusaldır.
 - ✓ Türklerde vatan sevgisi güçlüdür.
 - ✓ Türkler geleneklerine bağlıdır.
 - ✓ Türklerin duygu, düşünce, inanç ve gelenekleri türkülere yansımaktadır.
 - ✓ Türkler müzikte yeteneklidir.
 - ✓ Türk kültüründe müzik önemli bir yere sahiptir.
 - ✓ Türkiye’de farklı ağızların olduğu türkülerden anlaşılabilir.
 - ✓ Türklerde birlik ve beraberlik güçlüdür.
 - ✓ Türkiye’nin şehirleri güzeldir.

Öğrencilerin görüşlerinden hareketle ulaşılan bu sonuçlar, türkülerin önemli kültür aktarım araçları olduğunu göstermektedir. Tekşan ve Süğümlü’nün (2018) araştırmalarında da bu sonuca ulaşılmıştır.

Araştırmamızın sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

4.1. Araştırmacılara Öneriler

- ✓ Bu araştırma, deneysel bir çalışmaya dönüştürülerek geliştirilebilir.
- ✓ Farklı seviyelerdeki (A1, B1, B2, C1) öğrenciler üzerinde araştırma tekrarlanabilir.

4.2. Uygulayıcılara Öneriler

- ✓ Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde türkülerden yararlanma, türkülere bağlı öğretim uygulamaları gerçekleştirmeye daha sık başvurulabilir. Türkülerin öğrenme motivasyonunu geliştirici etkisi de göz önünde bulundurulduğunda, bu girişimin Türkçe öğrenme verimliliğini yükselteceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Aktaş, M.C. (2014). Nitel Veri Toplama Araçları. In: Mustafa M. (Ed.) Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri (ss.337-374). Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

Alyılmaz, S. & Şengül, K. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil öğrenme stratejileri*. İstanbul: Kesit Yayınları

- Aslan, E. (2017). Türk Halk Edebiyatı. 5. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Ç. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri (2.Basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Byram, M. & Morgan, C. (1994). *Teaching-and-Learning Language-and-Culture*. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
- Çuhadar C. H. (2008). Müzik ve Beyin. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 67-76
- Doğan, Y. (2011). *Dinleme eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi
- Gülbahar, Y. ve Alper, A. (2009). Öğretim teknolojileri alanında yapılan araştırmalar. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 42 (2) 93-111.
- Güzel, A. & Barın, E. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. İstanbul: Akçağ Yayınları
- Ergin, M. (1972). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi
- İşcan, A. (2011). "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi". Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, S.2(4), s.29-36.
- İşcan, A. (2011). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi". Turkish Studies, Y. 6, S. 3, 939-948.
- Karasar, N. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Karataş, H. (2014). Geleneğin Kuşaklara Aktarımı Bağlamında Bir Çatalzeytin Düğün Türküsü. Milli Folklor, 26(11), 138-148.
- Kılınç, A. & Şahin, A. (2011). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem
- Kımk, M. (2011). Bir İletişim Aracı Olarak Türk Halk Müziği Ve Türküler. Erciyes İletişim Dergisi, 2(1), 136-150.
- Kırkkılıç, A. & Sevim, O. (2012). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türk kültür ve edebiyatının yeri. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YTDÖ).
- Koçer, Ö. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Hedef Kültürle Bütünleştirilmiş Dersler Sonrasında Görüşlerinin İncelenmesi. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 3 (2), 25-35.
- Kottak, C. P. (2008). *Antropoloji İnsan Çeşitliliğine Bir Bakış*. Ankara: Ütopya Yayınevi
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2010). *Research in Education, Evidence Based Inquiry* (7th ed.) Pearson Education Inc., Boston.
- Melanlıoğlu, D. (2008). Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretimi Programları. Dil ve Eğitim ve Bilim, 33(150), 64-73
- Özbyay, M. (2002). Kültür aktarımı açısından Türkçe öğretimi. *Türk Dili*, 602, 112-120.
- Patton, M. Q. (1987). *How to Use Qualitative Methods in Evaluation*. Sage, California.
- Robson, C. (2015). Bilimsel araştırma yöntemleri, gerçek dünya araştırması. Ş. Çınkır ve N. Demirkasımoğlu (Çev.), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tekşan, K. ve Süğümlü, Ü. (2018). Türkülerin Türkçe Eğitiminde Kullanılabilirliği. Sakarya University Journal of Education, 8(4), 286-299.
- Tokel, B. B. (1999). *Neşet Ertaş Kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları
- Tomalin, B. ve Stempleski, S. (1993). *Cultural awareness*. Oxford: Oxford university press.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık